

Nr 112

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om folkomröstning angående högertrafik; given Stockholms slott den 25 februari 1955.

Under åberopande av bilagda i statsrådet förda protokoll över justitiedepartementens ärenden vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om folkomröstning angående högertrafik.

GUSTAF ADOLF

Herman Zetterberg.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås lagstiftning om anordnande av en allmän folkomröstning angående högertrafik. Omröstningen föreslås äga rum den 16 oktober 1955. Förslaget behandlar i övrigt frågeställningen vid omröstningen samt de tekniska anordningarna i samband med densamma.

F ö r s l a g
till
L a g
om folkomröstning angående högertrafik

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Den 16 oktober 1955 skall genom allmän folkomröstning folkets mening inhämtas om frågan, huruvida högertrafik bör införas på vägarna i riket.

Den som önskar att högertrafik införas röstar ja.

Den som önskar att vänstertrafik bibehålles röstar nej.

Röstande, som icke önskar taga ställning till frågan om höger- eller vänstertrafik, äger avlämna blank röstsedel.

2 §.

För omröstningen indelas riket i omröstningsdistrikt. Kommun eller del av kommun, som vid val till riksdagens andra kammare bildar ett valdistrikt, skall utgöra ett omröstningsdistrikt.

Omröstningsförrättare är inom varje omröstningsdistrikt den som vid val till andra kammaren är valförrättare; och skall vad i lagen om val till riksdagen finnes stadgat om sådan valförrättare äga motsvarande tillämpning beträffande omröstningsförrättare.

3 §.

Vid omröstningen skall då gällande röstlängd för val till andra kammaren lända till efterrättelse.

Varje röstande äger en röst.

4 §.

Kungörelse angående omröstningen skall utfärdas av länsstyrelsen sist den 27 september 1955. Om kungörelsen skall anslag äga rum efter vad därom stadgas i lagen den 13 mars 1942 med vissa bestämmelser om kungörende i kyrka. Kungörelsen skall tillika i erforderlig omfattning införas i ortstidningar.

I kungörelsen skall angivas:

a) den fråga som skall besvaras vid omröstningen och det sätt på vilket de röstande därvid äga giva sin mening till känna;

- b) dag och tid för omröstningen;
- c) omröstningsstället för varje omröstningsdistrikt; samt
- d) erinran om rätt för röstande att i vissa fall utöva rösträtt inom riket å postanstalt samt utom riket å svensk beskickning eller svenskt konsulat.

5 §.

Omröstningen förrättas å den tid på dagen, som i 58 § första stycket lagen om val till riksdagen är stadgad för val till andra kammaren; dock skall vad i andra stycket nämnda paragraf är föreskrivet om rätt för länsstyrelse att förordna om annan tid äga motsvarande tillämpning.

Jämväl i övrigt skola beträffande ordningen för omröstningens förrättande i tillämpliga delar gälla de bestämmelser som i lagen om val till riksdagen givas med avseende å val till andra kammaren, såvida ej annat följer av vad nedan stadgas.

I omröstningslokal skola finnas anslagna exemplar av lagen om val till riksdagen och av denna lag ävensom av länsstyrelsens kungörelse angående omröstningen.

6 §.

Vid omröstningen skall begagnas röstsedel, som är av vitt papper utan kännetecken och som innehåller ordet ja eller ordet nej eller är blank. Sådana röstsedlar, lika till storlek och beskaffenhet, skola vid omröstningstillfället finnas tillgängliga för de röstande.

7 §.

Vid omröstningen skola användas särskilda röstkuvert. Om beskaffenheten av dessa och deras tillhandahållande skall i tillämpliga delar gälla vad om valkuvert för val till andra kammaren är stadgat.

8 §.

Omröstning skall ske i den ordning, som för rösträtts utövande vid andra-kammarval är föreskriven; och äger äkta make, under villkor och på sätt som för valsedelsförsändelse stadgas, avlämna röstsedel genom andra maken med begagnande av röstsedelsförsändelse.

9 §.

När alla, som före det för omröstningens slut fastställda klockslaget inställt sig i omröstningslokalen, avlämnat sina röstsedlar, förklarar ordföranden omröstningen avslutad.

Omedelbart därefter företages preliminär röstsammanräkning. Bestämmelserna i 68 § lagen om val till riksdagen skola därvid äga motsvarande tillämpning. Vid ordnande i grupper av sedlar, som avses under 3. d) av nämnda paragraf, skall iakttagas att ja-sedlar sammanföras i en grupp, nej-sedlar i en grupp samt blanka sedlar i en grupp; och skall å omslag

till varje sådan grupp av sedlar antecknas de inneliggande sedlarnas antal samt den grupp de tillhöra.

Protokoll skall vid förrättningen föras enligt formulär, som av Konungen fastställles.

10 §.

Sedan det vid omröstningsförrättningen förda protokollet upplästs och dess riktighet bekräftats av ordföranden och två av de närvarande, förklaras förrättningen i denna del avslutad.

Omröstningsförrättaren insänder därefter ofördröjligen till länsstyrelsen röstomslagen, vilka skola vara omsorgsfullt förseglade under minst två närvarandes sigill, samt omröstningsprotokollet och röstlängden. Sker insändandet med posten, skall försändelsen anordnas som värdepost.

11 §.

Vad i 70 § lagen om val till riksdagen stadgas angående rätt för väljare att vid val till andra kammaren i vissa fall avlämna valsedel å postanstalt, beskickning eller konsulat skall äga motsvarande tillämpning å den som vid omröstningen önskar avlämna röstsedel; och skola i fråga om förfarandet i nämnda avseende gälla de i 71—75 §§ samma lag därom meddelade bestämmelserna.

12 §.

Länsstyrelsen skall, sedan röstomslag, omröstningsprotokoll och röstlängder inkommit från alla omröstningsdistrikt i länet, vid offentlig förrättning verkställa sammanräkning av de inom länet avgivna rösterna.

Angående sådan förrättnings förberedande och verkställande skall, med iakttagande jämväl av bestämmelserna i 13 och 14 §§ denna lag, vad i 76—78 ävensom 83 och 84 §§ lagen om val till riksdagen är stadgat om röstsammanräkning vid val till andra kammaren äga motsvarande tillämpning.

Röstsedlarna skola förvaras minst ett år efter det att omröstningsförrättningen avslutats.

13 §.

Ogill är röstsedel:

till vilken använts annat än vitt papper;

å vilken finnes något kännetecken, som uppenbarligen blivit med avsikt där anbragt;

vilken, om den ej är blank, upptar annat ord än »ja» eller »nej».

Finnas i ett röstkuvert två likalydande röstsedlar, skall allenast en sedel räknas. Finnas i annat fall än nu sagts i ett röstkuvert två röstsedlar eller finnas i ett röstkuvert flera än två röstsedlar, äro de alla ogilla. Där i röstkuvert finnes jämte röstsedel annat än sådan sedel, är röstsedeln ogill.

14 §.

Omröstningens utgång kungöres omedelbart genom uppläsning av protokollet över sammanräkningen. Med protokollets uppläsning är omröstningsförrättningen avslutad.

Sedan tid för besvär mot förrättningen utgått, insändes till inrikesdepartementet avskrift av sammanräkningsprotokollet jämte uppgift, huruvida besvär anförts.

15 §.

Sedan till inrikesdepartementet från länsstyrelserna inkommit protokoll över de av dem förrättade sammanräkningarna och omröstningsförrättningarna vunnit laga kraft, verkställes inför chefen för nämnda departement sammanräkning av de inom hela riket avgivna rösterna.

16 §.

Förmenar någon, att folkomröstningen icke försiggått i laga ordning, äger han att däröver hos Konungen anföra besvär. För sådant ändamål äger klaganden att hos länsstyrelsen äska behörigt protokollsutdrag. Protokoll bör inom tre dagar därefter till klaganden utlämnas; och skall han vid förlust av talan sist inom tio dagar efter omröstningsförrättningens slut med sina till Konungen ställda besvär inkomma till länsstyrelsen, som genom tillkännagivande i länskungörelserna och i ortstidning utsätter viss kort tid, inom vilken förklaring över besvären må av vederbörande till länsstyrelsen avgivas. Sedan denna tid tilländagått, har länsstyrelsen att besvären jämte de förklaringar, som må hava inkommit, ofördröjligen till Konungen insända för att i Dess regeringsrätt skyndsamt föredragas och avgöras.

17 §.

Det åligger kommunerna att tillhandahålla lämpliga omröstningslokaler och att gälda kostnaden för de anordningar, som äga samband därmed.

Röstsedlar, kuvert och omslag skola på statsverkets bekostnad tillhandahållas; och skola med avseende härå bestämmelserna i 96 § lagen om val till riksdagen äga motsvarande tillämpning.

18 §.

Angående statlig upplysningsverksamhet i samband med omröstningen skall gälla vad därom särskilt bestämmes.

Ut drag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *bestämmelser rörande folkomröstning angående högertrafik*.

Föredraganden anför följande.

I en denna dag avgiven proposition, nr 111, har Kun gl. Maj:t på föredragning av statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet föreslagit, att en rådgivande folkomröstning angående frågan om högertrafik skall anordnas, varvid tillika framlagts förslag rörande vissa anslag i samband med omröstningen.

Det grundläggande stadgandet om rådgivande folkomröstning upptages i 49 § 2 mom. regeringsformen. Som bekant antogs vid 1954 års riksdag¹ såsom vilande ändrad lydelse av nämnda stadgande jämte därtill anslutande bestämmelser i riksdagsordningen, vilken ändring syftade till ett utbyggande av folkomröstningsinstitutet i viss omfattning. Den angivna författningsändringen är emellertid alltjämt beroende på vidare grundlagsenlig behandling. Enligt den äldre lydelse av 49 § 2 mom. regeringsformen, som sålunda fortfarande gäller, ankommer det på Konungen och riksdagen gemensamt att besluta om allmän folkomröstning, när det i ärende av särskild vikt prövas nödigt att före dess avgörande inhämta folkets mening. Beslutet skall ges formen av samfällt stiftad lag, vilken tillika skall innehålla bestämmelser om den eller de frågor som skall besvaras samt om tid och sätt för omröstningen. Handläggningen av nämnda lagfråga ankommer på justitiedepartementet. Med anledning härav har inom justitiedepartementet utarbetats förslag till *lag om folkomröstning angående högertrafik*. Detta förslag ansluter sig i tillämpliga delar nära till det förslag till en allmän folkomröstningslag som tidigare framlagts

¹ Prop. nr 193; KU utl. nr 16.

av 1950 års folkomröstnings- och valsättsutredning (SOU 1952:7).¹ Jag vill emellertid betona att jag med det nu framlagda förslaget icke avsett att taga ståndpunkt till den närmare utformningen av de generellt tillämpliga lagbestämmelser om allmän folkomröstning, vilka enligt vad vid folkomröstningsreformen förutsatts skall utfärdas i samband med ikraftträdandet av de nya grundlagsstadgandena i ämnet.

Rörande innehållet i lagförslaget anhåller jag nu få lämna en kortfattad redogörelse.

Såsom framgår av den i proposition nr 111 lämnade redogörelsen avser den ifrågasatta trafikomläggningen endast vägtrafiken. Någon ändring beträffande järnvägstrafiken ifrågasätts alltså icke. I övrigt må beträffande utformningen av frågeställningen vid omröstningen hänvisas till vad chefen för kommunikationsdepartementet anfört i denna del. Enligt förslaget skall endast en fråga föreläggas de röstande, och denna fråga skall gälla, huruvida högertrafik bör införas på vägarna i riket. Frågan skall besvaras med ja eller nej. Omröstningspropositionen har i anslutning härtill utformats sålunda, att den som önskar att högertrafik införas röstar ja, medan den som önskar att vänstertrafik bibehålles röstar nej. För att lämna tillfälle åt röstande, som ej önskar taga ställning till frågan om höger- eller vänstertrafik, att ge uttryck häråt har det vidare ansetts lämpligt att i förslaget uttryckligen ange att den röstande i sådant fall äger avlämna blank röstsedel.

Det är av vikt att folkomröstningen företages så snart, att det slutliga ställningstagandet från statsmakternas sida i sakfrågan ej alltför länge uppskjutes. Omröstningen bör därför såvitt möjligt äga rum under innevarande år. Å andra sidan har man att räkna med att en ej obetydlig tid åtgår för de administrativa förberedelserna för omröstningen. Även förberedandet och genomförandet av den upplysningsverksamhet, som enligt kommunikationsministerns förslag skall föregå omröstningen, kräver tid. Omröstningen torde därför icke kunna äga rum förrän mot slutet av detta år. Liksom de allmänna valen bör omröstningen företagas på en söndag eller helgdag. Jag föreslår såsom lämplig dag för omröstningen söndagen den 16 oktober 1955.

Rätt att delta i omröstningen tillkommer enligt 49 § 2 mom. regeringsformen en var som är röstberättigad vid val till riksdagens andra kammare. Det synes naturligt att även reglerna för förfarandet vid folkomröstningen utformas i nära överensstämmelse med vad gäller för valen till andra kammaren. Denna princip ligger också till grund för det förut omnämnda förslaget av folkomröstningsutredningen till generella bestämmelser om allmän folkomröstning, och samma system tillämpades även i stort sett redan vid anordnandet av 1922 års förbudsomröstning. Liksom då skedde bör således för rösternas avlämnande riket indelas i omröstningsdistrikt

¹ Utredningens förslag till lag om allmän folkomröstning har såsom bilaga A fogats till prop. nr 193: 1954.

motsvarande valdistrikten vid valen till andra kammaren. Såsom omröstningsförrättare bör tjänstgöra valnämnd, magistrat eller av magistraten utsedda deputerade, vilka vid samma val fungerar som valförrättare. Avgörande för frågan om rösträtt vid omröstningen bör på motsvarande sätt vara den röstlängd som vid tiden för omröstningen gäller för andrakammarval. Bestämmelser i nu nämnda hänseenden har upptagits under 2 och 3 §§ i lagförslaget. I sistnämnda paragraf har även uttryckligen fastslagits att varje röstande vid omröstningen äger en röst.

Kungörande av val till andra kammaren sker genom länsstyrelsens försorg. Även såvitt angår den nu ifrågavarande omröstningen bör till ledning för de röstberättigade särskild kungörelse utfärdas. Förutom den fråga som därvid skall besvaras och sättet för frågans besvarande, bör i kungörelsen angivas bl. a. dag och tid för omröstningen ävensom den lokal, där röstning för varje distrikt skall äga rum. Kungörelsen synes jämväl i detta fall lämpligen böra för varje län ombesörjas av länsstyrelsen. Den tid då kungörelsen sist skall utfärdas är enligt förslaget — i anslutning till motsvarande bestämmelse för andrakammarvalen — bestämd till 19 dagar före omröstningen, d. v. s. den 27 september. Föreskrifterna rörande omröstningens kungörande ha upptagits under förslagets 4 §.

I fråga om den tid på dagen då röstande har att inställa sig i röstningslokalen för utövande av sin rösträtt gäller enligt 58 § första stycket lagen om val till riksdagen att val skall fortgå mellan klockan 9 och 15 samt vidare på landet mellan klockan 17 och 20 och i stad mellan klockan 17 och 21, dock med uppehåll för tid då högmässogudstjänst pågår. Enligt andra stycket av samma paragraf äger länsstyrelsen emellertid att inom vissa närmare angivna gränser fastställa andra tider för valets förrättande, när det befinnes lämpligare. En hänvisning till dessa bestämmelser har gjorts i 5 § första stycket av lagförslaget.

Vad härefter angår själva röstningen torde det vara lämpligt — eftersom enligt förslaget endast en fråga skall föreläggas de röstberättigade — att vid förrättningen användes skilda sedlar för ja- och nej-röstning. I överensstämmelse med vad vid de allmänna valen är brukligt synes böra föreskrivas att den röstande skall inlägga röstsedeln i ett särskilt röstkuvert. En liknande ordning tillämpades för övrigt också vid förbudsomröstningen år 1922.

Röstsedlar bör i likhet med valsedlar tillverkas av vitt papper och sakna kännetecken. I fråga om röstkuvertens beskaffenhet saknas anledning avvika från vad gäller valkuvert. Det torde dock vara lämpligt att kuverten förses med sådan ändamålsbeteckning, att deras användning vid omröstningen därav framgår. Under förutsättning att på sätt nu förordats röstkuvert begagnas vid röstningen torde däremot ej föreligga skäl att åsätta röstsedlarna någon ändamålsbeteckning. Röstsedel skall därför ej innehålla annat än ordet »ja» eller »nej». För röstande som icke vill uttrycka någon bestämd mening skall sedeln i dess helhet vara blank. För röstningens fullgörande bör tryckta ja- och nej-sedlar ävensom blanka sedlar samt kuvert

tillhandahållas de röstande i omröstningslokalen. Något tvång att för ja- och nej-röstning begagna tryckt sedel synes dock ej böra föreskrivas. Enligt förslaget skall röstande alltså vara oförhindrad att rösta med en av honom själv eller annan skriven sedel eller med sedel, på vilken ordet »ja» eller »nej» eljest blivit tydligt anbragt.

De bestämmelser rörande röstsedlar och röstkuvert, vilka jag i anslutning till det anförda funnit mig böra förorda, upptages i 6 och 7 §§. Till dessa bestämmelser har även knutits ett stadgande om ogiltighet i vissa fall av verkställd röstning. Stadgandet härom, som återfinns i 13 §, innebär att röstsedel skall anses ogill, därest till sedeln använts annat än vitt papper eller å sedeln finns något kännetecken, som uppenbarligen blivit med av-sikt där anbragt, eller sedeln — där den ej är blank — upptar annat svar än »ja» eller »nej». Härtill kommer vissa föreskrifter för sådana fall då i röstkuvert inlagts flera röstsedlar eller, jämte röstsedel, annat än sådan sedel. Vad i sistnämnda avseende föreslagits överensstämmer helt med de bestämmelser som för liknande fall gäller med avseende å allmänna val.

I fråga om förfarandet vid röstningen liksom ordningen vid förrättningen i övrigt hänvisas i förslaget (8 § jämte 5 § andra stycket) till motsvarande bestämmelser för andrakammarval. Röstningen förutsättes sålunda tillgå på i huvudsak följande sätt. Till röstberättigad som anmäler sig för röstning utlämnas ett röstkuvert, varefter han på en med skärm eller dylikt avskild plats i lokalen, där hans förehavanden ej kan iakttagas, inlägger en röstsedel i kuvertet och tillsluter detta. Sedan den röstande framlämnat det tillslutna kuvertet och det genom röstlängden kontrollerats att han är röstberättigad i distriktet, nedlägger ordföranden kuvertet i rösturnan, i samband varmed i röstlängden antecknas att rösträtten utövats vid omröstningen. Att före röstningen även röstsedlar skall tillhandahållas de röstande har redan anförts. Det ligger i sakens natur att tillhandahållandet av röstsedlar skall ske på sådant sätt att rösthemligheten kan bevaras. Den röstande bör därför äga att på lämplig plats i lokalen, som är skyddad för insyn och där röstsedlar av förekommande typer framlagts, själv förse sig med erforderlig röstsedel.

Den meddelade hänvisningen till vallagen beträffande ordningen vid förrättningen innebär bl. a. att omröstningsförrättaren äger meddela de föreskrifter för ordningens upprätthållande och förrättningens behöriga fortgång, vartill han finner skäl. I anslutning till nämnda befogenhet torde det även ankomma på omröstningsförrättaren att tillse, att utlämnandet av röstsedlar anordnas på lämpligt sätt. Jämväl de föreskrifter av formell natur, vilka i fråga om andrakammarvalen gäller med avseende å förrättningen och uppehåll däri, skall i förevarande fall lända till efterrättelse.

I detta sammanhang förtjänar slutligen särskilt nämnas att röstande som på grund av kroppsligt fel är oförmögen att avgiva sin röst i föreskriven ordning, liksom vid val, skall äga att vid röstningen anlita biträde av den han själv därtill utser.

Vad hittills anförts om utövandet av rösträtt vid omröstningen har när-

mast avsett den vanliga formen av röstning genom personlig inställelse inför omröstningsförrättaren. För att underlätta för de röstberättigade att delta i omröstningen torde emellertid de möjligheter till röstning i annan ordning, som i sådant syfte medgivits för allmänna val, böra ges motsvarande tillämpning vid denna omröstning. Såväl röstning genom äkta make som s. k. poströstning bör alltså kunna äga rum i samma omfattning som vid val. I enlighet härmed har under 8 § i förslaget intagits ett stadgande att äkta make vid omröstningsförrättningen skall äga att, under villkor och på sätt som för valsedelsförsändelse är stadgat, avlämna röstedel genom andra maken med begagnande av röstedelsförsändelse. Vidare hänvisas i 11 § till de bestämmelser som meddelats för andrakammarval om rätt till röstning i vissa fall å postanstalt, beskickning eller konsulat.

Beträffande sammanräkningen av de avgivna rösterna gäller i fråga om andrakammarvalen att sammanräkning verkställs av länsstyrelserna var för sitt län, dock räknas valsedlarna dessförinnan preliminärt av valförrättarna omedelbart efter röstningens slut. Även vid val av kommunalfullmäktige är länsstyrelsen sammanräkningsmyndighet, varemot vid stadsfullmäktigval sammanräkningen utförs av magistraten eller valnämnden i staden. Sammanräkningen vid den omröstning som nu är ifråga torde — då rösterna fördelar sig på ett fåtal grupper — bli mindre krävande än vid val. Det kunde därför ifrågasättas att för detta fall anförtro åt omröstningsförrättarna att verkställa slutlig sammanräkning av rösterna, vilken ordning tillämpades vid folkomröstningen 1922. Emellertid har folkomröstnings- och valsätsutredningen i sitt förslag till lag om allmän folkomröstning stannat för den uppfattningen, att den slutliga röstsammanräkningen vid sådan folkomröstning alltid bör liksom vid andrakammarvalen handläggas av länsstyrelserna. Utredningen har därvid bl. a. erinrat om att i sammanräkningsförfarandet ingår även prövning av giltigheten av de avgivna rösterna. Uppgiften är enligt utredningens mening ej heller så tidskrävande, att någon nämnvärd fördel skulle vara förenad med att i fall sådana som det föreliggande, där endast en fråga framlägges till besvarande, den slutliga röstsammanräkningen skulle fullgöras av omröstningsförrättarna. Härutöver kan även påpekas att det i varje fall torde böra ankomma på länsstyrelsen att sammanräkna poströster, varjämte denna myndighet, om rösterna för varje omröstningsdistrikt slutligt räknas omedelbart i samband med röstningen, dock skulle ha att verkställa en sammanräkning för länet med ledning av de från omröstningsförrättarna översända protokollen. Vid nämnda förhållanden har jag för min del ej funnit tillräckliga skäl föreliggande att i detta hänseende förorda någon principiell avvikelse från det förfarande som tillämpas för andrakammarvalen.

I enlighet härmed upptas i 9 § av förslaget bestämmelser om röstningens avslutande och preliminär röstsammanräkning i omedelbart samband därmed, varjämte i 12—14 §§ regleras förfarandet vid slutlig röstsammanräkning inför länsstyrelsen.

Sedan protokollet över länsstyrelsens sammanräkning blivit uppläst, är

omröstningsförrättningen att anse som avslutad, vilken bestämmelse har betydelse bl. a. för beräkning av besvärstid. Uträkandet av omröstningsresultatet för hela riket torde böra ankomma på inrikesdepartementet, som även har att liksom vid val handlägga övriga administrativa frågor i samband med omröstningen. Efter utgången av besvärstiden skall länsstyrelsen därför till inrikesdepartementet insända avskrift av sammanräkningsprotokollet jämte uppgift, huruvida besvär anförts. Med ledning av de insända protokollen verkställas därefter inför chefen för nämnda departement sammanräkning av de inom hela riket avgivna rösterna.

Den i förslaget intagna besvärsmästarens bestämmelse (16 §) har utformats i överensstämmelse med vad gäller talan mot val till andra kammaren.

Kostnaderna för förrättningen torde böra fördelas mellan kommunerna och statsverket på samma sätt som kostnader för andrakammarval. Ett stadgande härom har upptagits i 17 §.

Slutligen har i 18 § upptagits en hänvisning till vad som bestämmes angående statlig upplysningsverksamhet i samband med omröstningen.

Föredraganden hemställer här efter, att det inom justitiedepartementet sålunda upprättade förslaget till *lag om folkomröstning angående högertrafik* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Fischier
